

26.10.2023

Kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelma

Asettaminen

Valtiovarainministeriö on tänään asettanut työryhmän ja sihteeristön valmistelemaan kuntien normien keventämisen ja kokeilujen ohjelmaa.

Toimikausi

26.10.2023 – 31.3.2027

Tausta

Suomen kunnat ovat murroksessa. Väestökehitys, taloustilanne, eriytyminen ja monet muut ilmiöt edellyttävät kuntien uudistumista ja uudistamista. Paikalliseen kansanvaltaan turvautuen Petteri Orpon hallitus vauhdittaa hallittua kehitystä kohti luovempaa ja dynaamisempaa paikallishallintoa ja varmistaa lähidemokratian toteutumisen. Tavoitteina ovat alueen asukkaille ja yrityksille veto- ja pitovoimaiset kasvuyhteisöt sekä demokratian, osallisuuden ja tasa-arvoisuuden vahvistaminen.

Kuntien olosuhteet, väestötiheys, talous ja elinkeinorakenne vaihtelevat merkittävästi ympäri maata. Hallituksen kuntapolitiikan tavoitteena on varmistaa kunnille itsehallinnollinen vapaus ja aidot edellytykset siihen, että kunnat pystyvät vastaamaan perustehtävistään.

Kuntien tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi on tärkeää tunnistaa ja sallia kuntien erilaistuminen. Näin kukin kunta pystyy paremmin palvelemaan alueensa väestöä. Hallitus tukee erilaisten kuntien vahvuuksien täysimääräistä hyödyntämistä ja elinvoimaa mahdollistamalla erilaisten ja eri kokoisten kuntien tehtävien hallitun eriyttämisen varmistuen samalla perustuslain mukaisen yhdenvertaisuuden toteutumisen.

Hallituksen ohjelman mukaisesti valtion ohjausta kuntiin arvioidaan ja uudistetaan hallituskauden aikana. Perusperiaatteena on vaikuttavuuteen ja tavoitteellisuuteen perustuva ohjaus, joka nojaa ennen kaikkea kumppanuuteen. Kaikkien kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan jatkamalla normien purkamista nykyisestä kuntien tehtäväkentästä. Tarkoitusta varten hallitus käynnistää kuntien normituksen keventämishjelman, johon kytketään kaikki kuntia ohjaava sektorilainsäädäntö soveltuvin osin. Kuntien toiminnan ja tehtävien mitoitusta ja toteutustapojen yksityiskohtaista sääntelyä karsitaan. Osana ohjelmaa toteutetaan erilaisia kunta- ja aluekohtaisia kokeiluja, joiden avulla kokeillaan miniminormiohjausta kuitenkin vaarantamatta ihmisten perustuslain mukaisia oikeuksia palveluihin.

Tavoite	<p>Kuntien tehtäviä ohjaavien normien purkamisen ja kokeilujen tavoitteena on vahvistaa kuntien toimintaedellytyksiä sekä edistää kuntien uudistumista ja kuntien erilaisuuden huomioimista. Samalla varmistetaan perusoikeuksien yhdenvertainen toteutuminen ja kehitetään valtion kuntiin kohdistamaa ohjausta.</p> <p>Ohjelmaa varten asetettavan työryhmän tavoitteena on edistää kuntia ohjaavien normien purkamista ja kokeiluja eri hallinnonaloilla, luoda ja ylläpitää kokonaiskuvaa näihin liittyvistä toimenpiteistä, arvioida kuntien ohjaukseen tehtävien muutosten yhteisvaikutuksia sekä tehdä tarvittavaa yhteensovitustyötä.</p>
Tehtävä	<p>Työryhmän tehtävänä on selvittää ja seurata kuntien toimintavapauden lisäämiseen, normien vähentämiseen, kuntien toimintatapojen kehittämiseen sekä kuntien tehtävien erilaistumiseen kohdistuvia tarpeita sekä edistää näissä tapahtuvia muutoksia. Työryhmä toteuttaa osaltaan tähän tähtäviä toimenpiteitä sekä seuraa, tukee ja arvioi muiden toimijoiden tähän liittyviä toimia, mukaan lukien lainsäädäntötoimien valmistelu. Työryhmä luo osaltaan kokonaiskuvaa kuntiin kohdistuvien normien kehittämisestä, toimintatapojen muutoksesta sekä kuntien tehtävien erilaistumisesta sekä osallistuu niiden koordinaatioon.</p> <p>Ohjelman toteuttamisessa ja työryhmän työssä noudatetaan ministeriöiden ja eri hallinnonalojen välistä työnjakoa. Vastuu toimenpiteiden toteuttamisesta on kussakin asiassa toimivaltaisella ministeriöllä.</p> <p>Työ tehdään tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntien ja muiden sidosryhmien, kuten yritysten ja järjestöjen, kanssa. Työryhmä toteuttaa erilaisia keskustelu- ja seminaaritilaisuuksia.</p> <p>Työ voidaan vaiheistaa tehtävän parhaan toteuttamisen edellyttämällä tavalla.</p>
Organisointi	<p>Tehtävää toteuttamaan asetetaan työryhmä ja sihteeristö. Sihteeristö voi osallistua työryhmän kokouksiin. Työryhmä voi asettaa tarvittaessa alajaostoja. Työryhmälle tullaan asettamaan tueksi laajempi advisory board. Valtiosihteeriryhmä koordinoi työtä.</p> <p>Kuntien normien keventämisen ja kokeiluiden ohjelmaa valmisteleva työryhmä</p> <p>Ylijohtaja Jani Pitkäniemi, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja Hallitusneuvos Minna-Marja Jokinen, valtiovarainministeriö, varapuheenjohtaja</p> <p>Erityisasiantuntija Sissi Kohtala, liikenne- ja viestintäministeriö (varajäsen erityisasiantuntija Inka Näkkäläjäarvi) Erityisasiantuntija Tuomas Lihr, oikeusministeriö</p>

Kulttuuriasiainneuvos Kirsi Kaunisharju, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Opetusneuvos Jari Rajanen, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Neuvotteleva virkamies Mirja Kiviranta, maa- ja metsätalousministeriö
 Teollisuusneuvos Tapani Mattila, työ- ja elinkeinoministeriö (varajäsen johtava
 asiantuntija Tanja Ståhlberg)
 Lainsäädäntöneuvos Viveca Still, valtiovarainministeriö (JulkiCT)
 Kehittämisjohtaja Juho Korpi, ympäristöministeriö
 Hallitussihteeri Laura Siili-Hakkarainen, ympäristöministeriö
 Toimitusjohtaja Minna Karhunen, Suomen Kuntaliitto
 Lakiasianjohtaja Juha Myllymäki, Suomen Kuntaliitto

Neuvotteleva virkamies Suvi Savolainen, valtiovarainministeriö, sihteeri
 Projektiassistentti Hanna-Maija Perttola, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Sihteeristö

Hallitusneuvos Minna-Marja Jokinen, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja
 Erityisasiantuntija Leena Matilainen, opetus- ja kulttuuriministeriö
 Erityisasiantuntija Auli Sihvola, maa- ja metsätalousministeriö
 Neuvotteleva virkamies Elina Kotovirta, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö
 Hallitusneuvos Mervi Kuittinen, valtiovarainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Lotta Mattsson, valtiovarainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Suvi Savolainen, valtiovarainministeriö
 Finanssineuvos Anne-Marie Välikangas, valtiovarainministeriö
 Neuvotteleva virkamies Olli Maijala, ympäristöministeriö
 Erityisasiantuntija Ville Nieminen, Suomen Kuntaliitto
 Kehittämispäällikkö Sini Sallinen, Suomen Kuntaliitto
 Projektiassistentti Hanna-Maija Perttola, valtiovarainministeriö, tekninen sihteeri

Työryhmä ja sihteeristö voivat kuulla asiantuntijoita työssään.

Kustannukset

Työryhmän työ tehdään virkatyönä ja kukin organisaatio vastaa omista valmistelu- ja muista kustannuksistaan. Mahdolliset muut työryhmän työskentelyn edellyttämät kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön toimintamomentilta 28.01.01.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Hallitusneuvos

Ville Koponen

Jakelu

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

VM/valtiosihteeri Laavi

VM/valtiosihteeri Slunga-Poutsalo

VM/valtiosihteeri kansliapäällikkönä Majanen

VM/alivaltiosihteeri Huovinen

VM/hallinto- ja kehitysjohtaja Nousiainen

VM/erityisavustaja Kurki

VM/erityisavustaja Niskala

VN/27667/2023-VM-13

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: